

BRIEVEN UIT INDIË

ONS ZENDINGSFEEST

DOOR M. A. M. RENES-BOLDINGH

NU is 't Zendingfeest in Batakland, en 't is een stralende Zondagmorgen. De zon heeft dadelijk bij haar opkomst om zes uur, reeds kans gezien, om door de lichte nevelen heen te dringen, die immer weer in den nanacht het dal komen bedekken. De laatste flarden van den nachtsluier pronken nog als goud-doorweven donsjes voor de bergwanden, maar de dalwind neemt ze zachtjes op en draagt ze de grillige rotsklooven in, waar ze wachten kunnen, tot Silindoeng hen weer noodig heeft.

De klokken van Pea Radja, de goede moederkerk van heel Batakland, luiden nog eens zoo vroolijk en noodend als anders. Ergens van uit den bergwand antwoordt een stem, en nog een. Een paar torentjes in 't dal beginnen spoedig ook mee te zingen, en dan komen langs alle wegen en bergpaadjes en glibberige sawah-wallen de feestelijke kerkgangers aangewandeld. De jonge meisjes hebben de mooiste bontzijden sjaals over de schouders geslagen en de gouden haarnaalden sieren den zwaren, zwarten haarwring.

De getrouwde vrouwen dragen de meer soliede eigengeweven Bataksche schouderdoek, die er op berekend is, dat er ook een kind in meegenomen kan worden. Stemmig donkerpurper en donkerblauw zijn die doeken, een enkel aarzelend wit lijntje geeft wat kleur er aan, en de randen zijn versierd met veel helder kralenborduursel en bonte franje.

De kerkgangers loopen ouder gewoonte achter elkaar, mannen en vrouwen streng afgezonderd. Dat is zoo de oude adat in Batakland. Eveneens is 't adat, dat er niet luidop gelachen en gepraat mag worden onderweg. Maar op de vaak ontroerend zachte gezichtjes der meisjes, en op de zorgelijke trekken der ouderen, die reeds zoo dikwijls den

nood en 't leed in de oogen hebben gezien, ligt toch de vroolijke glans van den dag, die nu wordt ingeluid. 't Is immers ook een echte ari pesta, een feestdag voor Christen-Batakland. Want 't is geen kleinigheid, wanneer een jonge inheemsche kerk zich zoo van haar plichten tegenover God en menschen bewust is, dat ze zelf reeds zendingen uitzendt naar 't Mohamedaansche Zuiden, om aan de daarwonende volksgenooten het blijde Evangelie te brengen. Daar is veel goede wil voor noodig, maar ook veel geld. En 't is nu 't feest van den dag, om de lasten mee te helpen dragen; en als daarbij dan nog de zon zoo schijnt als dezen morgen, dan moet er over alle dingen van 't leven wel een glans van verheerlijking komen.

Door de wijdopen vensters van de Pea Radja kerk komen de orgeltonen al naar buiten en door de versierde deuropening, waaromheen de geel verdrogende bladspitsen der rondgebogen palmladeren zachtjes ritselen in den tochtwind, stappen al vroege kerkgangers naar binnen. Meer echter blijven buiten, nog wat talmen op de stoepen en beschaduwde walletjes rondom 't kerkterrein. Daar worden baby's bezonderd en snel nog even geholpen of gevoed, opdat de moeder straks in de kerk een oogenblikje rustig zal kunnen kijken en luisteren.

In Pea Radja is voor de gewone Zondagsche kerkdiensten de gewoonte van kinderen meenemen reeds lang afgeschaff, maar in de meer afgelegen kerkjes is 't nog gebruik om ze mee te brengen, zoodat de pandita nu en dan overstemd wordt door uitbrekend kindergeschrei, kijkende moederstemmen of hondgeblaf. Of 't gebeurt, dat iets grootere kinderen 't gehoor in opschudding brengen door de overhaaste manier waarop ze de kerk uit moeten loopen.

Op 't Zendingsfeest echter moet er niemand genoodzaakt zijn, om thuis te blijven, en zoo zitten er nu ook moeders met zuigelingen in den slendang of aan de borst, kleine, kleine poppetjes, van misschien slechts enkele weken oud, die als jonge, naakte diertjes zich aandrukken tegen het warme moederlijf.

Doch langzamerhand wordt 't vol in de kerk. De laatste menschen zijn nog binnengekomen, de leerlingen der verschillende scholen zitten netjes en ordelijk op hun plaatsen; 't kerkkoor is ook voltallig aanwezig en de sintoetoes of ouderlingen hebben zich min of meer plechtig neergezet. Een jonge goeroe geeft 't vers aan, waarmee de dienst geopend wordt, en met een waar welbehagen spant een ieder zich in, om z'n stem zoo luid mogelijk mee te doen klinken.

Daarna neemt Pandita Paulus plaats naast de tafel vóór den preekstoel, die met 't fijne, witlinnen kleed een echte altaartafel is, in den besten zin van 't woord, en wacht glimlachend af, welke gaven hem heden gebracht zullen worden. Daar begint 't al. Een vijftal vrouwen in bonten Zondagsstaat, komen door de hoofdingang en loopen over 't breede middenpad met de kalme, zelfbewuste gang van menschen, die van jongsaf gewend zijn, alle lasten op 't hoofd te dragen. Ook nu dragen ze hun feestgave op 't hoofd de kerk binnen: groote gevlochten zakken met ongepelde rijst. In den mond der zak steekt een tuil bonte bloemen en groen, en terwijl in de kerk de halzen gerekt worden, om goed te kunnen zien, laten de vrouwen voorzichtig hun rijstzakken neer op de altaartafel. Dat is hun gave voor God en Zijn Rijk, op eigen akker gegroeid, geoogst en gedorscht, en geworden tot een stuk van hun leven. De vrouwen hebben de sawah's omgewerkt, tot de knieën dikwijls in de weeke modder, staand, met eigen handen de zware ijzeren werk-

tuigen hanteerend, terwijl de mannen de vele wallen en waterkeeringen ophoogden en bijwerkten. De mannen hebben gezaaid, de vrouwen uitgeplant, de vrouwen hebben ook de rijpe aren gesneden, en de mannen hebben ze gedorscht op 't veld, des avonds en 's nachts, wanneer de zonnebrand was weggetrokken uit 't dal, en het fakkellicht flikkerde en de stemmen verre klonken. En nu — een gave voor den Heer, neergelegd op Zijn altaar.

De vrouwen schikken iets naar elkaar toe, één zet in, en daarna zingen ze in prachtige onbevangenheid hun lied, waarin ze aan Toewan Jezus hun gave opdragen. En de Pandita spreekt ze kort toe, bedankt ze met een handdruk en geeft ze een tekst mee in 't hart. Nu komen er anderen. Een stoet van mannen, vrouwen en kinderen komen hun gave brengen. 't Zijn de verplegers der beide hospitalen met hun gezinnen. De groote dochters mogen 't geschenk dragen — ook al weer handig balanceerend op 't hoofd. Zakken rijst zijn 't weer, en dan nog aan gekruiste bamboestokken zelfvervaardigde handwerkjes, kleedjes en kussens, en kinderpakjes in bonte kleuren.

Ook zij schikken hun gave op 't altaar en zingen uit volle borst; de mannen diep, de vrouwen hoog en te scherp soms; een zuigeling in den draagdoek kraait een deuntje mee, en een klein meisje in veel te groote jurk, draait haar hoofdje nieuwsgierig de volle kerk toe, één vinger in den mond, 't andere handje stevig aan moeders sarong geklemd.

Ook hen bedankt de Pandita en terwijl hij nog spreekt komt een geraas van drukke stemmetjes de hoofddeur binnen dringen. 't Kleine goedje van de bewaarschool komt onder leiding van een zendingszuster en een inlandsch onderwijzeresje, smalletjes gekleed in sarong en kabaai. De kleintjes hebben witte jurkjes aan en roode strikken in 't donkere haar. Ze houden elkaar stevig

aan de hand, tot een groote krans, en de alleruitersten houden triomfantelijk elk een drinkglas vol zilveren muntjes omhoog, hun offer, dat de pandita voorzichtig, als een groote schat, op de tafel zet. Dan buigt hij zich diep over tot de kleintjes en spreekt met ze en bedankt ze, en de kinderen zingen hun liedje, vroolijk en luid en met handgeklap. De bloote voetjes wippen mee op de maat van 't schoolversje, de lokjes dansen en de donkere oogjes schitteren nog eens zoo oolijk als anders, en ze weten zelf niet, welk een ontroerende bekooring er van hen uitgaat.

Maar 't lied is uit en er moet plaats worden gemaakt voor anderen. Grootere schoolmeisjes komen met handwerken aandragen; de ambtenaren komen „en corps” om hun envelop aan den pandita te overhandigen en om ook, staande voor de tafel hun lied te zingen — wonderlijk eenvoudig en onopgesmukt en wonderlijk vrijmoedig.

Stap, stap, stap; dat moet iets geweldigs zijn, dat daar binnen komt. Een waakzame Sintoea rijst op, alsof hij vreest tusschenbeide te moeten komen. Een duwen en dringen om in de voorste rij te komen, een paar gehavende broekjes, een ontsnappende elleboog, een kiel zonder sluiting; brutale snoetjes, zwarte ragebollen en schitteroogjes, 't is de gouvernementsschool van den passer, die z'n entree maakt, om ook den Heer een gave te brengen. Eén van de kleine personen heeft z'n kamponghondje meegenomen aan een stuk touw. De orde-lievende Sintoea wil 't beest verwijderen, dat echter grommend wegkruipt tusschen de bloote beenen van z'n baasjes, tot diep in 't jongenskluwen, waarna de Sintoea zich maar weer neerlaat op z'n bankje, van twee kwaden 't minste kiezend.

De meeste van deze jochies zijn zoonstjes van heel, heel kleine tokohouders, of ze komen regelrecht uit de een of andere hoeta, en hun gaven bestaan bijgevolg uit: fleschjes limonade en

sputwater, een arm vol pisang, een ananas, een mandje Spaansche peper en een witte kool, een bundeltje suikerrietstengels en een lap bontkatoen. Maar ook hebben de aanvoerders een versierd drinkglas met gespaarde geldstukjes. En de geduldige Pandita schikt alles óp of naast of onder de tafel en spreekt ze toe met zoo'n vroolijke tinteling in de oogen, alsof hij zich plotseling weer den tijd herinnert, toen hij ook zoo'n kleine ragebol was. Dan zingen de jongens nog, wijdbeens op hun bloote voeten, hun liedje voor den Heer, dat 't zoo davert door de kerk. Daarna een duwen en dringen om van 't podium af te komen; 't hondje ruikt ook de vrijheid en rukt en trekt aan z'n touw, vrouwen schudden 't hoofd en de Sintoea houdt wijd de zijdeur open om de bengels zoo vlug mogelijk weg te krijgen, en nog maar net zijn ze er uit, of door de hoofdingang komt een voetbalelftal binnen. Hun naamschild dragen ze vóórop, en 't zijn volwassen heeren, in keurigzittende Europeesche pakken en glimmende bruine schoenen, Een stevige envelop met inhoud wordt bij de andere gaven gedeponeed, er wordt gezongen en bedankt, en 't voetbalelftal zoekt zijn plaatsen weer op.

De loopende zieken der beide hospitalen komen ook, aangevoerd door een geelbleeken kreupelen man, met zoo'n glans van verheerlijking op z'n ingezonken gezicht, alsof hij 't Hemelsche Jeruzalem zeer dicht bij weet. — En onze Mulojongens brengen hun gave, d.w.z. twee afgevaardigden overhandigen 't bedrag van de inzameling, die den vorigen dag in de pauze door den senior gehouden is, terwijl de anderen vanaf hun zitplaatsen op de galerij zingen, in 't Hollandsch dezen keer.

„Hoort gij die stemme, roepend uit de verte . . .” Ernstig spreekt de Pandita hun toe, en dringend. Er is immers zooveel kans, dat ze door den hang naar beschaving en door al 't examen

gedoe, 't hoogste en 't beste van 't leven zullen verliezen. —

Neen, nu is 't werkelijk klaar; de gaven zijn gebracht, de tafel staat vol.

Voor de tweede maal luidt kort de kerkklok, ten teeken, dat de moeders met kleine kinderen de kerk nu verlaten moeten, omdat er op 't roezemoezige eerste gedeelte, nog een kalm stukje „echte” dienst volgen zal. Een korte preek, een paar verzen en 't gemeenschappelijk zingen van den zegen, daarmee is 't eerste gedeelte van 't Zendingsestaf afgeloopen. 't Tweede gedeelte dat later komt, bestaat uit den publice

ken verkoop van al de aangebrachte goederen, die meestal heel wat opbrengt.

Buiten ligt de middaghitte reeds zwaar op 't dal, de schaduwen vallen bijna loodrecht en de bergbronnen mompelen traag, bevangen door de hitte. Groepjes „overblijvers” zoeken een geschikt plekje op om hun meegebrachte maaltijd te verwerken en door de geopende deuren en vensters der kerk komen de laatste orgeltonen met kracht aanzwellen :

Lof zij den Heer, den Almachtigen
[Koning der eere.

GROENBURGWAL TE AMSTERDAM

FOTO D. EBERHARDT